ԱԼԹԸՆՃԸ—ՍԵՆԵ ՆՈՒՄԵՐՈ—221 ՀՈՒՄԱԱ—ԷՐԹԵՍԻ 14—ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ—1857

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՏԻՍ

Իշպու Մեծամեծայը Հ. ամատոս, հեր հաֆթա Ճումանա Էրթեսի կիւնդէրի տաղթրատագ տրը։

Սենեսի բէշին օլարագ • Գայիմէ	150	ղուրուշ։
Ամիսը տղեղը քէզալէք	» 80	»
Իւշ այլեղը քէզալէք	» 40	»
Վէ պիր նուսխէսու		5 ½
Տաշրա տը իշլեն պէհէր նուսխէսունա		20 փարա

բօսթա մասրաֆը ղեմմ օլունուր։

Իլանտրն պէհէր սրբատը պիր տէֆթէրդ 80 փարա
Էրի տէֆթա իշլեն պէհէր տէֆթասրնա . . 60 »
Իւշ տէֆթա իշլեն պէհէր տէֆթասրնա . . 40 »
Իւշ տէֆթատան զիատէ օլան, վէ զայէթ ուզուն իրա նամի իշլեն այրընա բուղուրլըդ օլունուր։
Տաշրատան կէլէն մէքթուպ վէ իլանտրն բօսթա մէսարիֆլէրի, կէօնտէրմէկլերին իւլէրինէ օլաուզուզ մահալատ պէյան օլունուր։

ՈՒՍՏԱՄԲՈՒԼ ԲՕԼԻՍԹԻԳԻՅԷ, ՊԵԼԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԼԱՏԸ ՆԱՖՈՒԱՅԸ ՍԱՅՅԻՐԷՅԷ ՄՈՒՍԼՈՒՄԱՆ ՊԱՆԴԱՆԱՅԸ

ԱՍԻԹԱՆԷ 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տէվլէթը Ամէրիկին ումուրու տախիլէսինդէն օլան էվլադը նագտոյկ խուսուսունուն պիր հիւսնիւ թէսվիյէսի, վէ պու պատաք թէրաֆը սարմանամը սէնիյէտէն իթթիֆաղ օլունաճագ օլան թէտապիրին թագրիրի զըմնընատա պու տէֆթա պատը Ամերիկա պիր գօմիսսիոն նատպ վէ թայէին պատրուլմուշ օլուսուզունատան, իշ պու գօմիսսիոնուն միւրէքքէպ օլուսու զու ազարարին էսասիսի պէր վէճնը ամի պէյան օլունուր։

Մէնաբիւ քեսթը հիւմայուն միւտիրի Մինրան պէյ։
Բարտվէրի Աբրահամ ամիրա։
Թրինկրըզատէ Յովհաննէս ամիրա։
Միւսիւ Պլաղ։
Միւսիւ Հանսօն։
Միւսիւ Էլէն։
Միւսիւ Տիւրան։
Միւսիւ Գամանսօ։
Միւսիւ Պալթաձի։
Վէ միւսիւ Ինվէրթի, գօմիսսիօնու մէղբիւրէ սըրքեսթիպի թայէին օլունմուշ օլուպ, էհլ իւ էրթապլան ատան ապրը ազալար տախի իլավէ օլունաճագլարարը աէնիյօր։

Ռուսական Գրաքէսի։

Պու տէֆթա Ֆրանսատան ալընան ցագէթալէրատ, Ռուսական Պու զատան մէսէլէսի հագգընատա սիւքիւթ օլունուպ, ֆագատ Վ ինննա Ճանիպինատէ տէվլէթը Ամէրիկա վէ Անգլիա տէվլէթլէրի մէմուրլէրի պէյնինատ պատը միւքեալէմատ վուգատա կէլմիշ օլուսուզունատան, պու մէսէլէնին պէյնէտատուէլ սիւրէթը խաֆիյէտէ թէսվիյէսինէ սարֆը սայ օլունմագատա օլուսու զու տախի զանն օլունմագատա տրը։ Ընճագ Անգլիա զաղէթալէրի պու զանն իլէ տախի լքթիֆա իթմէյիւպ, վէ մէսէլէյի մէղբիւր հագգընատա տուէլը մուտահիտէնին էֆքէարը վագտարարընա տայիր տիւրլիւ հավատխալէր նէշր իթմէյէ պաշլայըպ, Ֆրանսա տէվլէթի, մէմէքէթէյինին բօլիթիգատա իթթիհատընը վագթը տիսէրէ պըրաղարագ, շիմտիքի հարատ եալընրդ իտարէճէ իթթիհատընատրուբ բիրա կէօսթէրմէյէ, վէ պու խուսուսատա Ռուսիա տէվլէթի Ֆրանսա իլէ իթթիֆագ իւզրէ պաւլունմուշ իսկ տէ, իշ պու իտարէճէ իթթիհատն տախի տէվլէթինին մէսէլէյի հաղբրէ հագգընատա մէնվիի զամիրի օլան է ֆքէար սէրատէթէն ազնաշբլամաղ զանն օլունուր։

Իշթէ միւղէքքէրէյը մէղբիւրէնին սիւրէթի։

» Տէվլէթը Ամէրիկին ումուրատարիճէյէ նաղբրը ուպուհէթլիւ տէվլէթլիւ Ամալ բաշա հաղրէթլէրինին լէֆֆէն թէրաֆընընը իրատալ իթթիֆի միւղէքքէրէրի ումումիյէթլերինի տոպ խլէտիմ։ Նաղբրը միւշարալէյհ հաղրէթլէրի իլէ միւղաքէրէ իթմէքտէն սարֆը նաղար իթմիշ օլմասայրարդ, մէմէքէթէյին ուհատինէ տայիր ֆիքատատը ալեյհլերինէ, վէ խուսուսատա տէվլէթը Ամէրիկա իլէ մէմէքէթէյին պէյնինատ վագը օլան միւնասէպաթէ հիչ պիր վէճհ իլէ մուվաֆըգ օլմայան մանթպուխլէթ լաֆզընին միւղէքքէրէյի մէղբիւրէ տէ իսթիմալ օլունմուշ օլուսուզունա տայիր պաղը միւթալաաթը պէյան իտէրիտիք։ Ընճագ միւղէքքէրէրի մէղբիւրէյէ մէղվատ տիսիմիզատէն, նաղբրը միւշարալէյհ հաղրէթլէրինին պու մատատ հագգընատա սիղինիլէ թէքքրար միւքեալէմէլերի վուգու պուլատուզու հաքիւզրէ, գօմիսէրլերին բէտամի թահրիրաթընա ճէվապ օլարագ, տիվանը մախսուսպար մէմլէքէթէյինին իտարէի սաախլիկսի խուսուսպարընը միւզաքէրէ իթմէմէյէ գարար վերմիշ իսէ տէ, պու թահրիրաթէ տէրճ իլէ ամմէյէ մալիւմ օլան տէօրթ մատատէլեր Բարիս միւքեալէմէ մէճլիսինատ գարարկիր օլմատըգճա տիվանը Ռուսական Պուզատանը գավանէյինի միւլքսինէ միւթատալիգ օլան մէվատտան գարարլաշտըրըլմասընա մուպաշիրէթ իթմէյէճէրլերինի գաթիէն պէյան իթմիշլեր տիր։

Պուգրէշտէն կէլէն սոն հավատիսէ նազարէն Ռուսական տիվանը մախսուսսուս մէմլէքէթէյինին գավանէյինի միլքիսէսինէ միւթատալիգ խուսուսպրա միւտախէլէ իթմէյէճէյինի գաթիէն ճէվապ վերմիշ օլուսուզունատան տիվան տաղթիրլրպ ֆէսխ օլմուշ տուր։ Պուզատան տիվանը տախի օն պէշ կիւնէ գատար տաղթրատագ մը։

Մէմլէքէթէյին մատատէսի հագգընա Ռուսիա խարիճէյէ նազրը Բրէնս Կորչագօֆ թէրաֆընատան, տէրը Սատէթտէ մուգիմ Ռուսիա սէֆիրի միւսիւ Տը Պուլթնիվիճ կէօնտերիլէն խարիճ էգմէմուշ պիր թահրիրաթ Նը զաղէթատընա տէրճ օլունմուշ օլուպ, պէր վէճնը ամի լէթրճիւմէ օլունմուշ տուր։ Պու թահրիրաթըն մատալի մուգատամէճ զաղէթամիզա տէրճ օլունմուշ օլան նազրը միւշարալէյհինա տիկեր պիր գրլթա միւզէքքէրէսինին մատանի թատատիգ իթմէքտէ իսէ տէ, պունուն իլէ տախի Ռուսիա տէվլէթինին մէսէլէյի հաղբրէ հագգընատա մէնվիի զամիրի օլան է ֆքէար սէրատէթէն ազնաշբլամաղ զանն օլունուր։

Իշթէ միւղէքքէրէյը մէղբիւրէնին սիւրէթի։

» Տէվլէթը Ամէրիկին ումուրատարիճէյէ նազրը ուպուհէթլիւ տէվլէթլիւ Ամալ բաշա հաղրէթլէրինին լէֆֆէն թէրաֆընընը իրատալ իթմէյի միւղէքքէրէրի ումումիյէթլերինի տոպ խլէտիմ։ Նաղբրը միւշարալէյհ հաղրէթլէրի իլէ միւղաքէրէ իթմէքտէն սարֆը նաղար իթմիշ օլմասայրարդ, մէմէքէթէյին ուհատինէ տայիր ֆիքատատը ալեյհլերինէ, վէ խուսուսատա տէվլէթը Ամէրիկա իլէ մէմէքէթէյին պէյնինատ վագը օլան միւնասէպաթէ հիչ պիր վէճհ իլէ մուվաֆըգ օլմայան մանթպուխլէթ լաֆզընին միւղէքքէրէյի մէղբիւրէ տէ իսթիմալ օլունմուշ օլուսուզունա տայիր պաղը միւթալաաթը պէյան իտէրիտիք։ Ընճագ միւղէքքէրէրի մէղբիւրէյէ մէղվատ տիսիմիզատէն, նաղբրը միւշարալէյհ հաղրէթլէրինին պու մատատ հագգընատա սիղինիլէ թէքքրար միւքեալէմէլերի վուգու պուլատուզու հաքիւզրէ, Հինտիստան ճանիպինէ կէօնտերիլէն Ինկիլիզ ասքերինին Մըսրատան կէչմէկլերի իշլեն Մըսրը վալիսի նէզտինատ Ֆրանսա իմբէրատորունուն սարֆը սայ վէ զայրէթ իսէճէյինի վէ ասքերի մէրգուսմէնին Ֆրանսա արագիսինատէն կէչմէկլերի լազըմ կէլտիյի հաբատ, պու պատաք տախի հեր վէճհիլ ճահէթ իսէճէյինի վատ իթմիշ օլուսուզունու պէյան իթմիշ տիր։

Շու գատար քի Մուսխարէն վագը օլան պիր Բարլամէնթ մէճլիսինատ, հաշմէթլու Ֆրանսա իմբէրատորունուն պու թէքլիֆի իւզրէ, Ֆրանսա վէ Մըսրը թարիգի իլէ Հինտիստան ասքեր սէվգ իթմէք խուսուսունուն քէմալը սուսպէթի մուճիպ օլաճաղընա պինատէն, պու մատատէն սարֆը նաղար օլունաճաղը եւնէ Լորտ Բալմէրսթօն թէրաֆընատան պէյան օլունմուշ տուր։

— Պու տէֆթա Ինկիլթէրրայա, Աֆթրալիա ճանիպինատէն 421.020 Ինկիլիզ լիրասը կէօնտէրիմիշ տիր։

— Պու տէֆթա ալընան խապէրլէրէ նազարէն, Ինկիլթէրրատա վագը օլան ապճէ գրլէթի կիւն պէ կիւն տէֆ օլունմագատա իսէ տէ, Ինկիլթէրրա պանգասընը ընգօնթասունու թէնգիլ իթմէյէճէյի խմթիմապ գրլընմրշ տիր։

— Ճէնէրալ Հարիսգա Ինկիլթէրրա տէվլէթի թէրաֆընատան պիւ լիրա իրատա թայէին օլունմուշտուր։ Պու իրատա ճէնէրալը մումայիլէյհին հինի վէֆատընատա էվլատընա տախի իմա օլունաճագ տիր։

ՖՐԱՆՍԱ։ Մահալը սայիրէ միսիլլիս, պու ճանիպատէ վուգուա կէլէն ապճէ գրլէթինատէն տօղայր, ամէլէ թայֆէսինին տախի քեար իւ քիսապէն գալմըշ օլուսուզունա պինատէն, մէնաֆիի թիճարէթի միւսթէրլէմ օլան իմալատէ վէ կէրէք իպատուլլահին խայրընը մուճիպ իհթիրատատ թէ իանէ օրմագ իւզրէ, պիր միլիոն ֆրանգին տէվլէթ թէրաֆընատան թէսիսէ օլունաճաղը Մանիլիօր զաղէթասընատա մուհարրէր տիր։

— Իարիսատ նէշր օլունան Ռէֆ զաղէթասընին նէշրի պաղը մուպահատէթ մէպնի, կէչէնկէրատ Ֆրանսա տէվլէթի թէրաֆընատան մէն օլունմուշ իսէ տէ, հաշմէթլու Իմբէրատոր հաղրէթլէրինին, պաղը զվատը միւթէպէրինին իրթիմասընա մէպնի, մէղբիւր զաղէթանին յունվար իպթիատասընատա, եանի մէն օլունաղու վագրթատան եալընրդ պիր այ սօզատ, նէշր օլունմասընա մուտատէ իսէճէյլէր տիր տէնկյօր։ Զիւնբի պու մագուլէ պէհէր կիւն նէշր օլունան զաղէթալեր վասէթասի իլէ Լիւբոքատա խայր էշիտա կէչինմէք տէ օլուպ, եալընրդ մէղբիւր Ռէֆ-

զաբթասըյնըն թէքլիֆ վէ թասըյնա թայինին օլան քիմէսնէլէրին տաէտի եէտի եւ իւզ ըն տէօրթ քիշիյէ պալիղ օլտուղու քէչֆ օլունմուշ տուր ։ Պունլարըն ամէլէ մաղամընտա օլանլար, Իմբէրաթօր հազրէթլէրինէ պիր արզուհալ թագտիմ իտիպ մէզքիւր զաբթանըն նէշրինէ րուխսաթ մէրիւմէսինի իլթիմաս իթմիշ օլտուգլարը, պաղը զաբթալէրտէ մուհարրէր տիր ։

— Պու թէլրաֆտէն վարիտ օլան խապէրլէրէ նազարէն Ըճէմ սէֆիրի Ֆիւրուղ խան յաւնիոր խըթխաբէրինտէ Բարիզտէն հարէքէթ իտէճէք օլուպ, Աարտինիա սէֆէթի իլէ Ըճէմ Շահը պէյնինտէ խանը մուսալէհ վաքթաի իլէ ադա օլունմուշ օլան թիճարէթ մուահէտէսինի իմզա իթմէք իւզրէ Թուրին ճանիպինէ ազիմէթ իտէճէքլէրմիշ ։ Մուամայիլէյհ պատէհու Թուլօնտա պիր Ֆրանսըզ ֆրըգաթինինէ իրքէպէն, Փէթրապուրղ ճանիպինէ ազիմէթ իտէճէքմիշ ։

— 1820 թարիխինտէն պէրու Ֆրանսա ահալիսի շու գարարտէ արթմագտա պուլունմուշ տուր ։

Թարիխ ։	Ահալինին ատէտի ։
1820	30·451·187
1836	33·540·910
1846	35·401·761
1856	36·039·364

Պու հիսապա ճէզայիր ահալիսի տախիլ տէյիլ տիր ։ Իշ պու օթուզ ալթը միլեօն ահալի տախի պէր վէճհը ատի թագսիմ օլունմուշ տուր ։ Չիֆթճի 20·351·638, ֆապրիքա էսհապը վէ ամէլէ թագըմը 2·095·371, ախէր սէնաաթքեար թայֆէսի, 7·810·144, իրատ սահիպլէրի, մէմուրինի ասքէրիյէ, հէքիմ, ավուքաթ, վէ րահիպ վէ մուսիքիյէ էմսալ սէնաաթքեարան, 3·991·026, խըզմէթքեար թայֆէսի, 753·405, հիչ պիր սընըֆա տախիլ օլմայանլար, 782·496 ։

ՌՈՒՍԻԱ ։ Բէթրսպուրղ ճանիպինտէն պէր վէճհը ատի մուհարրէր տիր ։

« Դրան Տիւք Նիքօլա ճէնապլէրինին Աիմֆէրօբօլ վէ Աէվասթօբօլ գալէլէրինի մուայենէ իթմէք իւզրէ պու թէլրաֆլէրէ ազիմէթ իթմիշ օլտուգլարը մալիւմ տիր, Բարիս ահտնամէսի ահքեամընճա Աէվասթօբօլըն ճէնուպ թէրաֆընտա խաթհքեամ վէրմէյէ մէսաատէ օլունմամըշ իսէ տէ, Շիմալ թէրաֆընըն գալէլէրինի պէօյլէ տիւրպ արթըրմայա տօղրուտան տօղրույա իթիրազ օլունմամըշ օլտուղունա պինաէն, կէչէն մէսէլէտէ վուգուա կէլէն թէճրիւպէլէրտէն իսթիֆատէ իտէրէք, պու գալէլէրէ խաթհքեամ վէրմէք մատտէսի գարարկիր օլունմուշ տուր տէնիյօր ։

» Մուշարալէյհ ճէնապլէրի Կէրչ գալէլէրինի վէ քէզալիք պու ճանիպտէ ինշասը իրատէ օլունմագտա օլան Բօլ գալէսինի վէ Եէնի գալէտէ պինա օլունաճագ օլան գալէլէրին մէվգիլէրինի տախի քէշֆ վէ մուայենէ իթմիշլէր տիր » ։

— Բուսիատէ էօթէտէն պէրի ճարի օլան էսիրլիյին լաղվը Բուսիա սէֆէթի թէրաֆընտան գարարկիր օլմուշ տուր ։ Պիւթիւն Բուսիա ահալիսինին ատէտի 60 միլեօն նուֆուստա թէճավիւզ իթմէտիյի հալտէ, պունլարըն 30 միլեօնու էսիր օլուպ, քիւպէրայը տէվլէթին էմլաքընտան ատտ օլունմուշ, վէ պունլար պունլունտուգլարը արազի իլէ պէրապէր պէօյլէ սաթըլմագտա պուլունմուշ օլտուգլարընտան, պունլարըն պագը մէրթէպէ խէլասը խուսուսու Բուսիա սէֆէթինին իֆրաթ մէնաֆինի մուճիպ օլաճագը աշիքեար տըր ։ Խալի իշ պու թէսպիրլէրը մուհիմմէնին մէվատտը ամիլլէտէն խիտմէթ օլաճագը թէվաթուր պուլունմուշ տուր ։ Լոնտի, մէզքիւր էսիրլէրին մալթթպալէրինէ խաթիլան իթմէքէրէք էսիւլէրինէ մալիքլէրի, վէ էախօտ սահիպլէրի թէրաֆընտան մուլթրազա էվլէնմէյէ էմր օլունտուգլարը հալտէ տախի իթաաթէ մէճպուր օլմամալարը, վէ պատէլ մուհապէմէ պէյհէրինտէ խայր օլունմագտա, մահթպալէրի թէրաֆընտան րէնճիտէ օլունմալարը, վէ իշլէրինի թէրք իտիպ, ախէր խըլմէթ կիտմէյէ ճէպր օլունմամալարը, վէ պիր քէօյտէն չըգարըլըպ ախէր քէօյտէ իգամէ իթթիրիլմէմէլէրի վէ խուսուսիլէ մէզքիւրէ Աւրուբանըն սայըր մահալլէրինտէ մուշտէհէ օլունան ահալինին ահվալինէ թէմիզ օլունմագ իսէ տէ, Բուսիա ահալիսինին գանիմ իթթիփագ օլունմագտա օլան թէսպիրլէր ճարի օլմալարը իճապ իտէր, Բուսիա ահալիսինին տախի պէրի պուլունտուգլարը հալտէ խալաս օլունաճագլարը ի֊ լան իթմէք մէսէլէսի տախի պու գարարնամէյէ մէպնի օլունաճագ չիւնքի օլունաճագտըր ։

ՃԱՊՕՆ ։ Աէմաւէքի մուխթէմէ֊ տի Ամէրիգա գօնսօլօսու, Ճափօն հիւքիւմէթինտէն իլթիմաս իթմիշ մաատէնլէրէ աէամրէս օլմուշ օլուպ, պունտան պէօյլէ Ճափօն մէմալիքինին էչէա վէ էմթաասընըն ասհապը էվէլ ֆիյաթ իւզրէ իշթիրա օլունմագ գարարկիր օլմուշ տուր ։ Պու հալէ նազարէն Ճափօն տէվլէթինին ասըլ էճնէպիյէ իլէ իրթիպաթ փէյտա օլան սըղըսը թէսպիթ իթմիշ տիր ։

ՉԻՆՈՒՄԱՉԻՆ ։ Չին սուլթընտա պուլունան Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ տօնանմալարընը կէրի կէթմէ վէ աքէր խալը օլունմագտա օլտուղունտան, Դանթօն իւզէրինէ հիւճում օլունարագ ֆէթհ օլունմագտա ։ Չին սէֆէթի իլէ հիչ պիր մուգավէլէ ազիմէթ իթմէյէճէյի վէ պու հիւճումին տախի ալ վէ իլթիմաան իճրա օլունաճագը մուհաքգագ պուլունմուշ տուր ։ Ֆրանսըզ ասքէրը, Դանթօն նէհրինին ահվալի մէճէլէ օլան պիր գըթաասընը քէչֆ վէ մուայէնէ իթմիշ իմիշ, Չինլիլէրին պիր գաչ կիւնլիւքտէն պատըլմըշ վէ Ինկիլիզլէր տախի տէօրթ տանէ կէմի զապթ իթմիշլէր տիր ։

— Բէքինտէն վարիտ օլան խապէրլէր, Չին սէֆէթինին Դանթօն վալիսի Եէհի, մէմուրիյէթինտէն ազլ իթմիշ օլտուղու պէյան օլունմուշ իսէ տէ, պու հավատիս հէնիւզ թէհագգուգ իթմէմիշ տիր ։

— Նէվ իսմինտէ Ինկիլիզ վափուրու Ֆուհ-Չիօ նամ մահալտէ ազիմէթ իթմէք իւզրէ, ըն իւչ Չինլի վէ պիր քաչ Աւրուբալու քիմէսնէլէրի համիլ օլտուղու հալտէ, մէզքիւր Չինլիլէր սէֆինէի մէզքիւրէ գապտանընը գաթլ, վէ եիրմի պինտէն զիյատէ ըրթալը զապտ իտիպ, կէմինին սահաւլընա պինմիշ վէ ֆիրար իթմիշլէր տիր ։

— Բուսիա սէֆէթինին մուախխարէն Ամուր հաւզասինտէ վագը Շ. մուր նէհրի ճանիպինէ Չին սէֆէթինտէն զապթ վէ թէսխիր իթմիշ օլտուղու պագը արազինին հէր հալտէ խալէ կըլընմասընը, Չին իմբէրաթօրունուն էքիտէն մաթլուպ իթմիշ օլտուղու ճանիպի մէզքիւրտան իթիլաֆ կըլընմըշ տըր ։

ՀԻՆՏԻՍՏԱՆ ։ Հինտիսթան մատտէսի հագգընտա Աարայանէ մէճլիսինտէ Լորտ Բալմէրսթօն թէրաֆընտան մալիւմաթ թալէպ օլունտուգտա, մուշարալէյհ հազրէթլէրի ճէնէրալ Աւթրամ եարալանմըշ օլուպ, իւչ թագըմ ասքէրին Լագնավ ճանիպինէ մուվասըլէթ իթմիշ օլ-տուղունու պէյան իթմիշ տիր ։ Լորտ Բալմէրսթօնըն ճէզզէլէ սանէտիլէ մահուզ Օտէն քանպոնտու Լագնավի մուհաֆազա իթմէքտէ օլան Ինկիլիզ ասքէրինին վէ էհալիսինին խալասը խուսուսունա պահէս կէսթէրիլէնլէրի ասքէրին տախի պիր քաչ կիւն պէքլէմէքտէ օլտուղունա ճէզմ օլունաճագ օլտուղու, Լագնավ զաբթընտան, Ճէնէրալ Հավէլօք պէքլէտիյի թէօրթ տանէ զապլիթի ասքէրինին վէ զաթլիթին վէրտիյի խապէրէ եէնի տէֆա պիր մուհարէպէ օլունմագտա տըր ։ Պու ճանիպտէն ասքէրի սահիտլէրին սաֆըպէ տէֆա պիր մուլագաթ վէ խէպէր վէրտիյի ասքէրէ Վէրլիյի պատէէլի տէհտիտ տուրտուքտէն սոնրա, Լագնավտա պուլունան ասքէրլէրին տէֆասընը մուհաֆազա իթմիշ վէ ատէթ իթմէքտէ օլան Հինտլիլէրէ աիտ մէքթուպլարտան պագը թէֆսիլաթ ալընմըշ օլուպ, ճէնէրալ Աւթրամըն իրսալ իթթիրտիյի մէքթուպտան մուշարալէյհըն խալասը Լագնավտա պուլունան ասքէրլէրի մուհաֆազա իթմէյէ գատիր օլաճագլարը մէզքիւր մէքթուպտան թէֆհիմ պուլունմուշ տուր ։

— Իւչ էէզ ճանէտէն ալան Ինկիլիզ ասքէրլէրը թէրաֆընտան հէր հալտէ թէսխիր օլունաճագ Լագնավ գալէսինինտէ պատէ թէօրթ պինտէն զիյատէ ասքէրլէրինի իխրաճ իտիպ, ճէզալանտըրմագ իճապ իտէճէյի խապէր վէրիլմիշ իսէ տէ, սոնրատան պու մալիւմաթըն թէսխիհ օլունտուղու պիլտիրիլմիշ տիր ։

— Ինկիլիզ պէօյլէ գարարկիր օլունմուշ ասքէրլէրին ասքէրիյէ Ինկիլթէրէտէն Հինտիսթանա կէօնտէրիլէճէք ասքէրէ կէմիլէրին իրսալինտէ ախէր իսէ տէ, Ճէնէրալ Աւթրամըն Լագնավ մուհաֆազասընա վարդըղը Հինտիսթանա ճէնէրալ Քեամփպէլլ Մուշարալէյհի մուհաֆազա իթմէյէ կիտմէմիշ օլտուղու քէզալիք մուշաէհէտէ գըլընմըշ տըր ։

— Պու Աէփէտէն պէրի ... պիր մուհասարա մէքթուպու ...

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԹԷՆՆԷՎԻԷ

Տէվլէթը Աէլյէ Թէրսանէսինին Պաշ Աղասը Ճէմալ պէյ թէպտիլ իտիլմէսինէ թէրաֆընտան Էֆէնտի ճանիպինտէ Իզմիր վէ Կէմլիք ճանիպլէրինէ տախի պիրէր կէմի իրսալ իթթիրիլմէսինէ հագգընտա վէզիր Սատրազամ Հազրէթլէրինին սէֆէթ գըլընմըշ տըր ։

— Տօփհանէ պիրլէրինտէ Պիւյիւք Տէրէ վէ Պէօյիւք ... Թէսանէ թէրաֆընտան Աիլահ թէճհիզաթը վէ պիր պագը թէֆաթիշ ... իճրա իտիլմիշ տիր ։

ինկիլթէրէտէն Հինտիսթանա ասքէր կէօնտէրմէք հագգընտա ...

բէթլէրի նահիյէսի մէգլիսինէ մէօզ ահիպլէրինի նէզարէթէ ձէլպ իտիւպ, մուամէլաթը թալթիֆիյէ իլէ, արթըգ հայտուտլուգ թարիգինէ սիւլիւք իթմէյիպ, տայրէյի խուգուգունէ կիրմէլէրինի մանի իթմիշ օլմալըլէ, պունլարըն եանլարընտա պուլունան էմլակը միրիյէ վէ սայիրէնին թահրիրինէ ոէսմէն օլտուղու օտուզլարտա, վէ պունուն իւզէրինէ սայիր տայրէթմէյէսի Բաթուշահինէ պու թէրաֆտա ահալի վէ ֆուգարանըն հիչ պիր մալ վէ էշեալէրի գալմամըշ օլտուղունտա պինաէն, պիր ձիւմլէ ահալի, ձէնապը հագգէ թը Շէհրիարի իչիւն տաւամը խայրիէնին թէքրարը վէ թիզգէարընտա վէ բաշալը միւշարալէյհին մէդահ իւ սէնա վէ թէշէքքիւրէ փէյա իւ իթգալը տաւաթընտա մուտաւէմէթ իթմիշլէր տիր:

—Բէթլէրտէրէ ձանիպինտէն ալընան սօն հավատիսաթէ կէօրէ, էհսիրլէրին խէլասը խուսուսունտան պույէթ վէ միւթալաաէ հաշմէթլիւ Իմբէրաթօր հազրէթլէրի թէրաֆընտան պիր գօմիսիօն իհալէ օլունմուշ իսէ տէ, պու մատտէ, տայիրէտէկի մէմուրլէրին էհէմմէթի մէնաֆիինէ սէբեպ կէթիրէձէք սիւրէթտէ պուլունտուղունտան, մուամէլէհիւմէն պաշլարը պու խուսուսուն մէրգէզ իճրա օլունմասընտա մուխալէֆէթ իթմէքտէ օլմալըրը իլէ եագըն վագիթտէ ֆիիլէ չըգարըլմասը բէք տէ մէմուլ օլունամազ:

—Չէրքէզ աքրէպալէրինտէն օլուպ, ոէփէթը Ալիյէ էմրը իւզրէ Շամ ձանիպինտէ իգամէթէ մէմուր օլան Նայիպ Էմին պէյ նամ քիմէսնէ պու ռէֆա քէնտիսինէ օլան նիմէթին գատրինի պիլմէյիպ, պէտէլը մէզքուր բէտէն ֆիրար իթմիշ: վէ Չէրքէզէ տախի տօխուզ պիր եօլ պուլմասը մէմուլ էտէն պու լընտադ: Մէմալիքէյն էտիպ, պիր քէնտիսինի պուրը Ալի իլէ պիր մուտաբէգէսի վար կիպի կէօսթէրմիշ եախօտ կէօսթէրէպիլիր օլտուղունտան, պաշը Ալի իլէ ձիւզի վէ քիմսի հիչ պիր մինասիպէթի օլմատըղը պու ռէֆա աթէշյէ մահիմ օլմագ իւզրէ բէյանէն իլան օլունմուշ տուր:

—Ֆազիլէթլիւ Տ. Գրիգոր Արսլանեանի բաշգա պու ռէֆա Բուսիա խիւքիւմէթինտէն էմիր իւզրէ, Պէսարապիա, Լէհի Նախիջեւան, վէ Դէրբէնտ էյալէթլէրինէ Առաջնորդ նասպ պույուրուլմուշ տուր: Պու վէսիլէ իլէ մումայիլէյհ կէլէճէք ինկիլթէրա, վէ կէլէճէք պիրաստէրի Աբրամ Տէր Գասպարեանին վէ կէլէճէք մէքէբէյը Բուսիատէն ֆէրզ էյլ աբէ թալթիֆէ մազհար օլմուշ տուր:

(Մասիս Ժող․)

—Պիր միւտտէթտէն պէրի ինկիլթէրէ միլլէտի խասթա օլան ֆէխամէթլիւ Խօրասանձը պաշէ Պէթրօս Աղա, պու ռէֆա քէնտի իֆատէթ իթմիշ իսէ տէ, ամելիյաթըն նաքահըլը իւզրէ խայլը վագըթ տահա թէնէֆֆիւս վէ իսթիրահաթէ միւհթաձ պուլունտուղունտան, ինճիլ թալիմ օլունան միլլէթ մէձլիսի բէխալիյիննէն իսթիֆա իթմիշ, էհլի քէնտիլէրի միւսլիւ իւ իսթիլթ քէար վէ միւսթէգիլլէն ալթմըշ պիր գալթըն բէխէ թային օլունմասը էմիլ օլունուր:

(Թէրճիւմ․)

—Ֆրանսա ղլաւթ մէքթէպլէրինտէն էմալ վէ ապրանընտա ֆայիտ օլաձագ սիւրէթտէ քէսպը ֆէյզ վէ շէրէֆ իթմիշ, վէ շէնա սէնէտէն պէրի պու ձանիպտէ խըթթիմատ օլունտուղու պապը մէվգը միւհիմ մէդահ խալաթը մէհարէթ վէ մալումաթը քէսիպէ իթմիշ օլան ֆէթհանէթլիւ Գրիգոր աղա Արզաթօն, պու ռէֆա պապը Թօֆանէլթէ քիւչաօլանին իսխալէ մէրքիւլէրէ պաշ ձըհանտարլըղընա տէր նասպ պույուրուլմուշ տուր:

—Կէչէն ձիւմաա էրթէսի կիւնիւ խաղինէյէ նազըրը թէվքէթլիւ սաաթլիւ Ալի բաշա հազրէթլէրի մուքէլլէմ վէ ոիւֆէրաիա պիր պէօյիւք զիաֆէթ վէրիպ, Սառաքամ հազրէթլէրինին տաղրըսա Ֆրանսըզ էլչիսի միւսիւ Թուվէնէլ վէ սոլունտա Գարաւանտ բաշա վէ գառշըսընտա Ալի բաշա օլտուղը, վէ գուսուրատահի սըրատը իլէ Թաաամ օլմուշտուր:

—Պու աղշամ Բուսիա էլ ֆարէթինտէ պիր պէօյիւք սուարէ վէրիլէձէք օլուպ, վիւքէլա, սիւֆէրա վէ միւթէպէրանը միլէլը միւխթէլիֆէ տավէթ օլունմուշ տուր: Պու սուարէտէ, Պաշտան մատամա, Ինկիլիզ սուալը իւզրէ պիր չարշը գուրուլուպ էշեանըն մաաամաս իլէ սալը բինկյատէ մաաամալար սիւրքէանլարտա օթուրաձագ տավէթլիլէրէ էմէթ սաթըլէձէք, հասըլաթը միւթէնէվէ սալըմ, հասըլաթը միւլէմ միւխթէլիֆէ ֆուգարալէրինէ վէրիլէճէք տիր:

—Կէչէն բազար էրթէսի կիւնիւ Իտէնի Գալաթալը միլլէթինին Սամաթեաաքէյին քիլիսէլէրինին եօրթասու կիւնիւ օլմալըլէ, մախսուս ձա վէօթլար թէրթիպ օլունուպ. Նախտաքահ ֆազիլէթլիւ Հայր Ենոքեան սէրվիպոսա հազրէթլէրի վասէթտաը իլէ ձէմիյէթը միւթէթէպ րան հաւպրինինէ բէյմը բաճհանիսի իճրա օլունմուշ տուր:

—Չանագ գալէսինտէն շու վէձհ իլէ եազըլը ալըր:

Դեկտեմբեր 4 սալը կէձէսի, սաաթ իքի բասաէլէրինէ գահվէնին պիրինտէն գայաէս աթէշ զուհուր իտիւպ, պասաղըմագ իւզրէ իշէրի կիրիլմիքսէ ալրա իլէ սիգիլի քիւբլէր սու գանին օլունուպ թամ թամշաճ քէօմիւրիւն իւզէրինէ պոշալթըլարը կէպի. քիւբլէրտէ օլան սու քէսիլին բագը օլտուղունտան չիտաէթլէ պէզէլինիպ, էվլէրի պէշ խանէ. պէթմիշ տիւքքեան, պիր խան. պիր ֆուրուն վէ աէօրթ գահվէ եանըպ, օն գատար տիւքքեան տախի եըգըլըպ պէթէշ կիւձ իլէ սէօնտիւրիւլմիւշ տիւր, պունուն պէթմաս տաքէմ վուգուա պուլան եանկըն սիւնտիւրմէ ահալի սունուլթէմատըր լըքէն, պու ռէֆա էսինէ պու ահալինին հարիքզէտէ օլտուղլարը եաքաֆ լուաձէք մէվատան տիր:

—Աթիննէտէ տախի պու կիւնլէրտէ ֆէթա գալմէն ալթէչ զուհուր իտիւպ, պիրինի Սանկա գարուսուսիւնտան կիւնտէրիլէն սաաթ սէրքիզմեալ խանէնին պիրինտէն գալտան ալթէչ զուհուր իտիւպ մաքսուտ պէշ տիւքքեան պէքէչ եանտըղը ալանմըշ տըր: Պունտա պիր գըր յալըն սահաթտէ սէյէթի կէլմիշ, մանաստըրլար պէքչէ պաշլըն թիւքքէտէ սօքլարտա գէթ տիւրիւլ պիր գէօրնիւզ բասմաքլա սէմատանտա չիդատ սէքիզ գատար եանըպ գուրթուլմուշ տուր:

Կէչէն ձիւմաա էրթէսի կիւնիւ:

Իմբէրաթօրէն չըգան կազ թէքթիլէնախիւրէն սօզըս, կազմէթի թամ պիր օլունան թաղսիմ խալինէսինէ կէլիր տէտիք, իմտի պու խալինէնին տախի նէ օլտուղունու թարիֆ իտէլիմ:

Կազմէթ թազիր օլունան խալինէ էքէրին իչինտէ գազըը վէ թուղլա իլէ եօրուլուպ պիր եուվարլագ պիր սարնիչ չէքիլինէ խալինէ օլուպ, Իսկիլթէրրատա ամիր պօլ օլտուղունտան, պու խալինէ ամիրանէն տախի եաքըլըր. վէ սու վէ հավայը սըրըր թամթամ, գաչըրմամաաձագ ամէրձէ նիշմանըն եարըլմալը սուր: Պու խալինէնին տայիմա սու օլուր: Պու խալինէնին իւզէրինէ եաքըմ քիւրէ չէքիլինէ պիր պէօյիւք սաձ գապագ օլուր, Ճաքըրըլրէմէն հաուլ օլան կէչիլ խալինէնին գաղաքինէ եաքմալը պիր գատ գապագ գապարըլըր: Կազմէթրոսա հիչ կազ օլմաէմ մախսուսը հիչ գապաղըն իւ թազմուր պիր սու թօգունուր, էամի սու իլէ գապաղըն պէթէրըն տիւզ ատեամ գումը իւրեան վէ պիր ղագ սէօպէքլէմէ եան պագ մատեամ քումէ տիւշար, էհլիլէր կազ գատարը վէ ալապ թէֆ թէֆեամ օլունուր:

Կազ պու վէձհիլէ կազմէթըր խալինէսինէ սալընտըղը սաձ գապագը պիր եաղ խարարէթ կէօպէրմէ. Նուրզումնէ միւմթէլի օլունմասը ըճապ պու սաձ գապագ էօթէքի կազ էսնէր տամ գատար միւռաթէպ օլունուր, վէ եամաս թումը պիր կէզ չըղարըլըր վէ միւթէտէսի կէլտէքմէն իւզէրինէ կազ քաղըգ, գանպար եօքարը գալգար պիր սաձ գապաղ իւզէրինէ կազ կէթիրիր վէ տիւշէր տէ չըգար գապագ կազ կէն գիւմէն պու գազ ինտաքինա եատէ էթարք խալինէ վէ խարարէթ տարլարի ինտիչէր, տողղի խաէթ տէ իւզէրինէ կէթէն պէթէրէ տիւշէրի տիւր:

Պու սաաթը տախի թարիֆ իտէլիմ: Պու սաաթ իւօրթ թէրաֆը գաբալը էլէք չէքլինէ վէ իչի թէքէրլէք կիպի տիլիմ տիլիմ պէօլմէլի պիր պալթ տըր. վէ եարըսը սու իլէ տօլու օլտուղունտան, տայիմա տօլու սուրուր պու սաաթ թագսիմ պօրուսուլիւ, կազըն եանմաձաղը սօրուլանըն արա էքէրինէ վազ օլունուպ էքսիկ պիր գապագը եէնէ թալթալուր վէ անափիլմէթի կազ մէմուրունա հէրֆ օլունուր: Դուրթալըմ քի պու կազըն հէր պիր պէօլմէսի պիր օթմաղ լուղ իտէ չէքիլմէ պէշ թէքէրլէք տէօնտիւրիւլ, թամսէն կազ էսինէ կելիր. կէօ պուրուն պէօպէլմէսի, էօնէտէլիր կէօրթիւնէնէ կէլիր, վէ պիր պէօյիւք գալմա պուլունան սաաթ տակի տէօնէր վէ տէօնէր:

Պու սաաթա միւրաքէթ պաշգա պիր գատար տարի տէօնէր, վէ էօյլէ սէօպրէլիր տէ, մէքէնէ պիր չալըմա տէօնէր քի, պէլիրին սաղ պիր սաղ իսքէնէր քի պէրխէ պիրինճի պիր պուտ պէօլիւ պիր սամաթ սաաթ վէ եէնի պիր քէրէ խաթար պիր կէնէ եէրինէ ուղրատըր վէ պուտ եուրատըր, եախըմ ալթը ալթ եուրատըր, եախութ թաքա չէքիլմէ վէ պէչ, չալըմա պէթէկէր տէրէձէ պիրինչի պէթէկէր տէրէճէ պուր պէթէր, սաաթէն կէօզ իւզէրինէ կէօզ սէքէթմէ խափիֆէ օլան գապը սաաթ տէօնէր, օ գատար օլտուղը գազ կէչէր, գազ կէչէրսէ սաաթ տէօնէր, օ գատար սաաթ կէչէր, էտէր սաաթ տիւր, տէօնէր, տէօնմէլի օլունուր. վէ սայա էանըմազ:

Ալպէն պուլունա տախի տէփֆէրէ թահիս պիր չէյ վար տըր քի, կազը գուլլանըլմագա զորագը վէ ֆադրի պէկէրմէ ֆայտէլի օլտուղունտան, ֆազրիգատան աֆիլը նիւզոլ խայէրէ քէյֆիյէթի ահալիյէ պէյան իտէրիզ:

Կազմէթրահ պաղէն կազ բէր զիյատէ սոգպըշալը հալէ, պօրուլարըն ադդիմատ օլ էպէտ չըխարէթլէրինէ չըգար քի, եանմամա էէէթի մէքիպ, պիր թէրաֆտան եանար վէ պիր թէրաֆտան հավայա ուչար վէ գայ օլուր. պունտան ֆաքիրթա զանալիլիր, չիւնքի չօք կազ սիւրէր վէ պիլ հիսապ չօգատա բաքա ալըր: Պուրն եագանտա գալարը պիր. պու սէպէպտէն նաչի Ալիբօրաթա էքէրի խարէքը մաճլէրէ, կազ բէօլը նըն ալթընա պիր նէվի մուսլուգ վազ օլունուր, իմտի կազըն եանմայը վագըթ հառպ օլան չութթուրը վէ չամթամաէն. չօգ կազ կէլիրսէ վէ գալ օլտուղու աղնաշըլըղը կէրէկ. մուսլուղու պիր աղ գարայում, կազըն չըգաքըմ մէգտար օլունուր վէ խաթէնիքէն այարա կէլթիրիլիր, վէ պիր աղ գալաըն ըմաթօն կէրէկ, կազըն էփթայան մաէն ապաղըշըգլըմ, մուլուգ ալըպ մէմթլէգ օլունան գատար կազ սալըվէրիլիր. իճթիհամ պու պաէթիֆլարու տախի պու մուսլուգլարտան վար տըր, եախօտ ֆազլա պաթըր իտ եարանմազ պուլունուր. շու գատար քի կազ պէօյլէ հէր պիր չաղըն էրթէտէ օլունմալը, պու գատար կէսմէնայիլէ ահալի պիր ատ թէմախալ գլաւթա սալըշարտըլէր:

Կէլէլիմ գէյմէթի եաղըյէ, վէ չամ սաղըրը վէ սու կազլարըն: Կէրէք գէյմէթի եաղը վէ կէրէք սայըր եաղլարըն, բէգէրի ամէչէ, գոյուն թէքի վէ բասըլըտ կազ չէքմէ իտէ, վէ բիրէշձէ կէ եանըն կէչմէսի հաձէթ գալմայըր, մասէն բէօյիւքլէրէ կազլաննի դահէ թէ գէրագ բուլուտ եանար իտէ, հէր նէ սիւրէթտէ օլսա, սա հալը իւ շիւքիւրլէրէ իլէ գայա օլունուր, ֆագաթ գուլլանըլմաղա ույմազ տըր, չիւնքի, քէօմիւր կա-

զընտան 4--5 գաթ զիյատէյէտէք կէլիր ։ Բիմեատիկիլէր եաղը Թօխում լարտան տախի կաղ չըգարմաղա ճաճա խիձմիշլէր խաէ տէ , պուտան տա պիր նէթիճէյի խայրիէ հասըլ օլամամըշ տըր ։ Պազը եիւն փապրիգալարընտա գուլլանըլըպ վէ արթըպ տէօքիւլէճէք օլան քիւս վէ ֆէնա եաղլարտան տախի կաղ չըգարըլըպ , խարճուինի ուլաբուն տախի օլմուշ խաէ տէ , պու տախի ամմէ իչիւն գըյասա կէլէմէզ ։

Զամ սագըզընտան տախի , այնի եաղտան չըգար կիպի կաղ չըգըբ , քէօմիւր կազընտան ըշըղը էքի գաթ գուվվէթլիւ խաէ տէ , պու տախի պահալը կէլտիյինտէն խըթիմալի միւմքին օլամամըշ տըր ։

Նիհայէթ շու կիւնլէրտէ Ֆրանսըզը Վիլար նամ քիմեակէ ուսթասընտան կաղ չըգարմագ թէճրիւպէլէրի իլէ մէշղուլ օլուպ , էրէյիճէ տախի մուճտէ կէթիրմիշ խաէ տէ հէնիւզ ումումէն խըթիմալ օլաճագ սիւրէթտէ օլմատըզընտան , թաֆսիլաթընա կիրիշիլէմէզ ։

Կաղ ըշըղընըն րէք չօգ մանաասէնտէ տէքըքէար խաէ տէ , պիր եէրտէն պիր եէրէ կէօթիւրիւլմէսի միւմքին օլամատըզընտան վէ նէրէտէ պուլունուրսա օրատա եանար օլմաղընտան , կազը պու մահսուրտան տախի գուրթարարագ պիր մահալտէն պիր մահալէ սու կիպի նագլ խթմէնին չարէսինի տախի արայանլար պուլունմուշ տուր ։

Վէ չիւնքի կաղ զայէթ խաֆիֆ օլտուղունտան չօգ եէր թութմար օլմաղլէ պունու սըգըշտըրըպ ուֆագ պիր եէրէ սըղըշտըրմաղա ճաճա օլունմուշ խաէ տէ , պէօյլէ սըգըշմատասա կազըն պիր միգտարը սուքէսիլիպ , պազը գալըպըն տախի գուվվէթի զայ օլտուղունտան , չօգտան պէրի պուլնան սարֆը նազար օլունմուշ տուր ։ Պու ճիւմլէ իլէ Նաբիւսէ հալա իրի վէ պաթալ սաճ վարիկիւ իլէ պազը մահսուլէն պազը մահսուլէ գաղ նագլ օլունմագտա տըր ։

Բէլքի արիւձօ վէ նէֆթ եաղը բունհու իլէ պիր նէվի եանար սույու տախի կաղ թապիր օլունուպ , մախսուս գանտիլլէրի տախի վար խաէ տէ պու տախի չօգ պահալը կէլտիյինտէն եավաշ եավաշ թէրք օլունմագտա տըր ։

Թէճրիւպէ իլէ մալիւմ օլմուշ տուր քի սօգագլարտա եանան կաղ պօրուլարը , սաաթտա եիւզ եիրմի օգգալըք գազըն ալաճաղը գատար մաղէն քէօմիւրիւ կազը եագարլար ։ Զամ սագըզը կազը օլտուղու հալտէ պունուն նըսֆընտան էքսիք կիտէր , վէ գէյթին եաղը կազը օլտուղու հալտէ պիր չէյրէյի անճագ կիտէր պու ճիւմլէ իլէ քէօմիւր կազը ճիւմլէտէն էհվէն կէլիր ։

Կազըն բուբէրմաչէթի վէ գէյթին վէ գօլզա եաղը իլէ մուգայէսէսի շու վէճհիլէ հիսապ օլունմուշ տուր ։ Վէ պու հիսապտա պիր ֆրանգ պէշ ղուրուշ հիսապ օլունմուշ տուր ։ Տանէսի օթուզ պիրէմիք եաղ մումու սաաթտա եանար եիրմի բարալըգ ։ Տանէսի եիրմի պիրէմիք սաաթտա եանար եիրմի տէօրթ բարալըգ ։ Տանէսի օթուզ իքի պիրէմիք սըքըմաչէթի , սաաթտա եանար եիւզ բարալըգ ։ Գէյթին եաղը էն ալա գանտիլլէրտէ օն իքի բարալըգ , կաղ , սաաթտա սէքիզ բարալըգ ։ Պալտան պիքըր օլունան մումլար պիրէր տանէ ալթըշարլըգտըր , կազըն միւրէքքէպ ըշըղը գատար ըշըղ միւրէքքէպ մում ալթըշարլըգ տըր ։ Իմտի բուբէրմաչէթի իլէ կազըն ֆէրգի Նաբիւսէ օն ալթը գաթ ֆէրգ խաէյօր եանի կաղ ըշըղը սըքէրմաչէթի ըշըղընտան օն ալթը գաթ ուճուզ օլույօր ։ Գէյթին եաղը իլէ եաղը պէ եաղը , վէ եաղ մումու իլէ իւչտէ իքի ։ Կազըն պաշգա մահսաանէնաթը տախի վար խաէ տէ , գուլլանըլմալարը բանտա մալիւմ օլմաղընտան պու մահսուլէ գէթի սարֆը նազար օլունարագ կաղ մաատէնինէ տախի պու մահալտէ խիթամ վէրիլիր ։

Կաղ ըշըղընըն նէ օլտուղունու ազնամագ վէ հէրքէս գօլայճա թէճրիւպէ խթմէք իչիւն պիր թէրթիպ ։ Նէճէտէն , պէշ եաշըն եարըմըշ պէյաղ բիրօլար կէյիր քի , հէր քէսին մալիւմիւ տիր ։ վէ տանէսի օն օն պէշ բարայա սաթըլըր ։ Խմտի ալ պունուլարտան պիր րիքօ , վէ լիւլէսինէ մաւէն քէօմիւրիւ թօզու տօլտուր , վէ իւսթիւնիւ լիւլէճի չամուրու եախուտ աչը իլէ սըվայարագ սօղրա պու լիւլէյի քէօզին պիր մանղալ աթէշինին իչինէ տուտսըն վէ սօբը եանի պօրուսու տըշարըտա գալսըն ։ Արթէշին իչինտէ լիւլէ գըզարտըղը կիպի պօրունուն ուճունտա պիր մում եանաշթըր , չըգան կաղ տէրհալ թութուշուր վէ պիրազ վագըթ կիտէր վէ բարլագ եանտըգտան սօղրա սէօնէր , վէ լիւլէտէ գօգ գալըր ։

[illegible] Ղալաթա [illegible] , [illegible] Չօգտան օղլու Յովհաննէս [illegible] Յովսէփ [illegible] ։

ԻԼԱՆ

Պէյանտէն պէրի օլտուղու իւզրէ մուգատտէմաթընը խուսուսի մէն օլտուղի ճինէթի իլէ չէքիլմէք իւզրէ պուլունան բիյանգօ պիլէթլէրինտէն հէր քէսին էլինտէ խայրիճէ վէ սամիմար իւզրէ տախի էրէյիճէ պիլէթ գալմըշ վէ պու քէրրէ մէրհումէթէն մուվագգաթ սուրէթիլէ էլտէ պուլունան բիյանգօ պիլէթլէրինին սամիմասի խուսուսունա բուխսաթ խթա պույրուլմուշ օլմախիլէ իշպու բիյանգօլէրին ագտէմէ սամիմըշ վէ պիլէթլէրի պազը տէ վարթոն պուլունմուշ օրանէրի բէք եագըն վագըթտա չէքիլէճէյինտէն կիպի մատասըն տախի միւտտէթը մալիւմ դաֆթէրտաար պիլէթլէրի սամիմըշ Պիւլքէճի խանընտա սագին Պէհրիզար ճը օղլու հաճը Գրիգոր քէֆալէթի իլէ վէ մէմուրինի Օսմանլը նէզարէթինին մինասիպ մահալլէրտէ չէքիլիպ օլմագ իչիւն իլան գըլընըր ։

ԻԼԱՆ

[illegible]

ԻԼԱՆ

— Ֆրանսա վէ Ռուսիա տէվլէթլէրի թէլղրաֆլարընտան հէքիմ ճէրահ վէ էպէճէք խիդմէթ պէրահթնա մահիր օլուպ , պու տէֆա Վիէննա ճամիաթընտան տէր սաատէթէ կէլմիշ օլան միւսիւ Թօսօր Պիմօֆ նամ թապիպ պէհէր սաաթ սաաթ պէշտէն օն պիրէ գատար Գօգամսա Շաշեան հիւքիւմէթլիւ հէքիմ Ամիրյէլ աղանըն էճզախանէսինտէ պուլունարագ ֆուգարայա տախի պիլա խճրէթ պագաճաղը վէ մուսիքէհին սանայինի միւքիւ բէտէ օլան մէհարէթ քէսպիմիշ միւհէնտիսի օլտուղը թէլղրաֆլարըտան շէհատէթ գըլընմագտա օլտուղու պէյանի իլէ իլանը քէյֆիյէթէ խըտմէթ գըլընըր ։

ԻԼԱՆ

[illegible] Նոյեմբեր 30 [illegible] 2190 [illegible] ։

ԳԱՄԳԻՅՕ ՓԻՅԱԹԼԵՐԻ ԳԱՅԻՄԷ ԻԼԷ

ՄԱԱ ԲՍՓՕՆԹՕ

10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1857

	Ղուրուշ
Լօնտրա օթուզ պիր կիւն վատէ	· · · ·
Փէտերպուրկ · 3 այ վատէ	159½--160
Փարիս " "	· · · ·
Մարսիլիա " "	· 250
Ամստերտամ " "	· · · ·
Վիեննա " "	· · · 580
Թրիեսթէ " "	· · · 575
Լիվօռնօ " "	· · · ·
Ճէնովա Լ. Ն. "	· · · 247
Սալոնիկ " "	· · · ·

ՄԷՍԻՐԻՔԷԱԹ ՓԻՅԱԹԼԷՐԻ ԳԱՅԻՄԷ ԻԼԷ

14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1857

	Ղուրուշ
Ինկիլիզ լիրա սաէթ	· 143 · 143⅛
" 20 լիք կիւմիւշ	· · · 28¼
Մէճիտիէ 20 լիք ալթըն	· · · · 38
Ադիգ ալթ	· · · · 52
Մահմուտիէ	· · · 140
Խայրիէ	· · · · 42
Ճէտիտ ալթ	· · · · 30
Մըսըր լիրասը	· · · 160
Ինկիլիզ լիրասը	· · · 138½
Ֆրանսըզ 20 ֆրանգլըգ	· · · 127⅜
" 5 " կիւմիւշ	· · · 31¾
Րուսիա իմբէրիալ ալթունու	· · · 129
" գարլարլ	· · · · 24¼
Նէմչէ սօվրան ալթունու	· · · 215
" գրիվնի չարգը	· 73¾ · 74
" գուռուշլուգ	· · · · 34
Իսպանիա տալլէր ալթունու	· · · 550
" տիւբէկ րիալ	· · · · 36
Սթամբօլ · բուրսա · [illegible]	· · · · 60
Մաճար օլանտէգ % 108 "	· 71½ · 72
Եաղուդ " "	· · · · 82
Պէշլիք եարըմլըգ % տէ	· · 52--52½
Սէհիմ [illegible] %	· · 4¾ · 5
" Մալիէ % [illegible]	· · · · 4

ԷՄԹԻԱԱՅԻ ԷՃՆԷՊԻՅԷ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 14

	Ղուրուշ
ՔԻԼԼԸ ՉՈՒՀԱ	
Ինկիլիզ բրիմօ 6-10 լիպրա գինթը	· · · 510
Քիւրսալ 10 "	· 480--490
Օլտէնպուրկ 6-10 "	· · · 510
Լէյֆէլտա 8 "	· 480--490
Ֆրանսըզ միւշէմմալ 10 "	· 460--470
Ինկիլիզ թօզ "	· 420--425
Օլտէնպուրկ "	· 420--425
" միհրինճի "	· 4.5--4.8
" իքինճի "	· 410--412
" իւչիւնճիւ "	· 405--407
Ֆրանսըզ "	· 405--407
ՏԷՄԻՐ	
Ինկիլիզ չէշիթ [illegible] գէօչէ	· · · ·
" [illegible] "	· · · · 85
Ինկիլիզ եասսը "	· · 96 · 95
" սաճ չէշիթ իլէ "	· 120 · 125
" չէմպէր "	· · · 110
Մօսգով չէշիթ "	· 135--140
ԳԱԼԱՅ	
Գալայ [illegible]	1160 · 1170
Լէմէ "	"
Գալ [illegible] "	"
ԳՈՒՐՇՈՒՆ	
Ինկիլիզ	· · · 200
Ֆրանսըզ	" "
ՉԷԼԻԿ	
Պիր [illegible] 0	· [illegible] --560
Իքի " 00	· · · ·
ՄԱՀՍԱՆ	
Մարսիլիա չէշիթ	· 215 · 220
Ինկիլիզ " 40 օգգա պիր "	" "
Մօր [illegible]	· · · · 30
Սանթիմ [illegible] " "	· · · ·
Զամ գիրէճ	· · 48 · 50
Շամ ինկիլիզ	· · 80 · 85
Կէօղ թօզը " օգգա	· · · · 6½
ԳԱՀՎԷ	
Գարօ ֆինօ % "	1050 1100
Իքինճի " "	1000 1020
Իւչիւնճիւ " "	· 170--180
ՉԻՎԻՏ	
Ինկիլիզ	· 125 · 130
Մալթա	· · · ·
Գըրմըզ	· · 50 · 52
Գիւմբէր Լօնտրա Մարսիլիա	· · 9½--9¾
ՆՇԱՍՏԱ	
Ինկիլիզ	· · · · 12

Մըսըր [illegible]	· · · ·
Թէնէքէ [illegible]	· · · 540
Կիւլլիգ [illegible] 1070 [illegible] 1 [illegible]	· 17½--18
Ինկիլիզ "	· · · · 20

ԷՄԹԻԱԱՅԻ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 14

Թիֆթիք տէրիսի օգգա	· · 50--51
Ֆինիկ [illegible] "	· · 8 · 9
Ճէհրի "	· · 11--12
Պալ մումու "	· · 52 · 53
Անգը սիահ "	· · 13 · 13½
" [illegible] "	· · · 10
Քիթրէ [illegible] "	· · · ·
" [illegible] "	· · · ·
" ֆիճան [illegible] "	· · · ·
Ըսպար [illegible] " "	· · · ·
Աֆիոն "	· 320 · 340
Սուսամ "	· · · 3½
Խամ [illegible] "	· · · · 12
" [illegible] "	· · 9--10
Մըսըր [illegible] "	· · 12--13
Եօն [illegible] Անատօլու "	· · · ·
Մահմուտիէ Անատօլու "	· · · ·
" [illegible] "	· · · ·
Քէօք պօյա գընթըր	· 320--350
Փամուգ [illegible] "	· · · · 60
" [illegible] "	· · · · 70
Եարբագ [illegible] "	· 350--380
" Անատօլու "	· 320--350
" [illegible] օգգա	· · 17--17½
Զէնկէ [illegible] "	· · · ·
" Անատօլու "	· · · ·
Թալիշան տէրիսի % [illegible]	· · · ·
ՀԱՄԻ ԻՓԷԿ	
Պուրսա [illegible] 610 [illegible]	· · · ·
Տէմիրտաշ " "	· · · ·
Գիլէֆլի [illegible] "	· · · ·
Կէօյլի " "	· · · ·
Խալիս [illegible] "	· · · ·
Աթա [illegible] "	· · · ·
Աէրէ [illegible]	· · · ·
Թիրեպօլի [illegible] օգգա	· · · ·
Եափրագ "	· · · ·
Տիմէթօգա "	· · · ·
Ֆիլիպէ "	· · · ·
Կէրմիլ "	· · · ·
Շարքէօյ "	· · · ·
Ճէմ [illegible]	· · · ·

ՀԱԽԻՐԷ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 14

Թալյան [illegible] քիլէ	· · 40--45
Գրէպ "	· · 37 · 38
Խարկըլ "	· · 38--43
Բումէլի Պազը րգ "	· · 22--24
Բումէլի Պուլղար "	· · · · 27
" 2 "	· · · · 28
" 3 "	· · · · 29
Խալիս գըրմըզ "	· · 22--28
Խամըզ "	· · · ·
" 2 "	· · · ·
Բումէլի Պուլղար գըրմըզ "	· · 25 · 26
Բումէլի Պազը րգ "	· · · 22
" 2 "	· · · 23
" 3 "	· · · 24
Սամսուն [illegible] "	· · · ·
Սամսուն գըրմըզ "	· · · ·
Գալաթա [illegible] "	· · · · 19
Բումէլի [illegible] "	· · · ·
Խարիճ "	· · · ·
[illegible] Բումէլի վէ Անատօլու "	· · 13--13½
Զահիրէ "	· · · ·
Բումէլի քէթէն թօխումու "	· · · ·
Անատօլու " "	· · · ·

Պալատէ զիրը օլունան տէրիթ վէ գըրըլմը արագ վէ արփա 336 000 քիլէ մէվճուտ պուլունուր

ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՄԷՄՈՒՐԼԱՐԸՆԸՆ ԻՍՄ ՎԷ ՄԱՀԱԼԼԷՐԻ

ԱՅԻԹԱՆԷ · Պէօյիւք Եէնի խանտա · Թիւֆէնկճեան Յակոբ ։
ԻԶՄԻՐ · Սիմոնեան Յովհաննէս աղա · Սահաթճը ։
ՊՐՈՒՍԱ · Կէմիճեան Նշան աղա ։
ԷՏԻՐՆԷ · Պէրպէրեան Յակոբ աղա ։
ՎԱՐՆԱ · Իփէկճի Պալտասարեան Կարապետ աղա ։
ԱՏԱՆԱ · Պօյաճեան օղլու Յակոբ աղա ։
ՊԻԼԷՃԻԿ · Տէրտէրեան օղլու Պետրոս աղա ։
ԳԱՅՍԷՐԻ · Պէջէրեան Խաչիկ Պէկ ։
ԷՆԳԻՒՐԻ · Սիմոն Ճիվելեան Լեւոնեան ։
ԷԿԻՆ · Թարաքճեան Յակոբ աղա ։
ԳԱՂՏԱՏ վէ ՄՈՒՍՈՒԼ · Աբիկեան Թադէոս աղա ։
ՄԱՐԱՇ · Զորպաճը օղլու Հայկ Տէփէլէ աղա ։
ԷՐԶՐՈՒՄ · Շահինեան Գրիգոր աղա ։

ՄՈՒԽԱՅԻՐԻ ԳԱԶԵԹԱ

ՅՈՎՍԷՓ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ԳԱԼԱԹԱՏԱ ԼՈՒՍԱԻՈՐԻՉ ԲԻԼԻՍԷՍԻ ԳԱՐՇԸՍԸՆՏԱ Յ · ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱՆԸՆ ԹԱԲԽԱՆԷՍԻՆՏԷ